

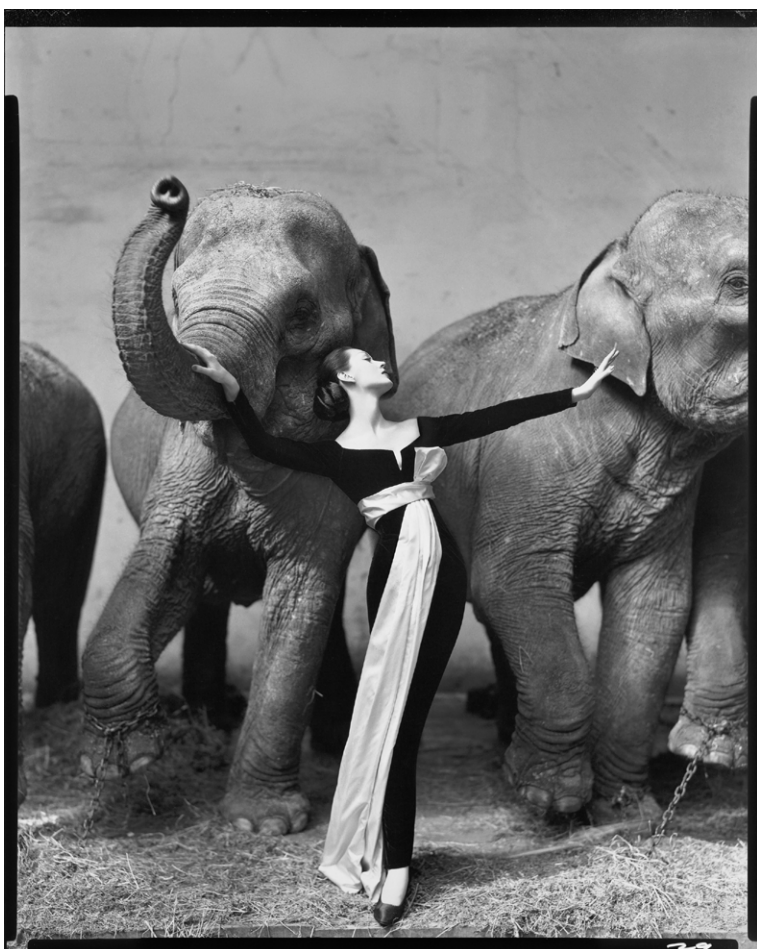

ТЕМА I

ПРОФЕСОР ЈЕ У УЧИОНИЦИ СУДИЈА, ИДЕОЛОГ И ЛЕКАР

Ричард Аведон, Довима са слоновима, Диорова вечерња хаљина (1955)

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

РАДОСТИ ДОСЕЗАЊА ИСТИНЕ

Бесега 3. БЕОПС-а

Отако је пре више од две и по хиљаде година најумнији човек античког света животом платио и смрћу потврдио исправност својих идеја, човечанство се суочило са истином да су филозофско мишљење и начин живота нераскидиво повезани. Пут стицања знања започиње свешћу о спознајним границама, а начин преношења сазнатог прелази оквире вербалног, књишког и пуко мисаоног процеса. Да ли можемо учинити разумљивим оно што ни сами нисмо разумели, бити убедљиви у оном што нисмо оживотворили, пренети вредности које не показујемо понашањем, бити ослонац тамо где ни сами нисмо утемељени? Учити друге да употребе свој ум, бити водич, лучоноша, ослонац и охрабрење на непредвидивом и тајанственом путу сазревања и откривања света – није ли то најсветије и најсмисленије што испуњава човеков живот? Ако јесте, онда захтева више од рационалног, појмовног извођења и логичке спретности. Може ли човек пренети оно што даје смисао људском постојању, а да сам није њиме промењен? Сократов једносложан одговор није изненадио усталасано мноштво атинских грађана.

Искра сократовска већ два и по миленијума блиста у сваком ко трагање за знањем претпоставља властитој користи, ко богатство препознаје у радости досезања истине, истине у науци, у уметности, духовности. Али, једини су прави и драгоцени изданци духа античког ума они који на свом путу стигну до својеврсног апсурда, себе негирају да би се афирмисала истина. Истинска срећа је у томе да их надрасту и надмаше они које су подучавали. Да ли су такви наши професори?

Они су спретни техничари, вешти говорници, добри програмери. Преносе нам различита зања и вештине, уче врлини. Они нам помажу да негујемо, поштујемо, препознајемо и волимо оно што смо били, што смо сада и овде и оно што ћемо тек бити. Вођени несебичношћу и посвећеношћу, професори су важна морална и имагинативна сила која обликује будући свет. Они нас уче да раз-

---

ОГЛЕДАЛО

ликујемо, вреднујемо, препознајемо, исправљамо. Ми им указујемо поверење, а са том личном и психолошком категоријом иде и једна жеља, нада, молба или очекивање.

Махатма Ганди рекао је једном приликом да кад би свако од нас ходао једну миљу у кожи неког другог, три четвртине проблема у свету одмах би било решено. Управо нам образовање омогућава тај ход, јер продубљује нашу емпатију и изоштрава нашу моралну свест. Савладава наше слабости и недовољности наших карактера, охрабрујући нас да свакога дана напредујемо на путу добра. Зато су најлепша, најчвршћа и најтрајнија пријатељства она која сада градиме. А ми ту мрежу лепих односа желимо развити према свим актерима учења.

У најлепшим данима наше младости откривамо читав један чудесан и узбудљив свет нових и неистражених могућности. Ми желимо да наши професори, корачајући уз нас и будући у нама успавано зрно мудрости, буду сведоци наших највећи животних успеха, да им се заједнички радујемо јер смо их заједно створили. Пронаћи лепоту природе, оно најбоље у другима, оно истинско у знању... Оставити свет бар мало бољим него што смо га затекли, знати да је бар један живот лакше дисао зато што смо ми живели – то значи успети!

Нека буду такви и придруже се овој животној мудрости и наши учитељи. Очекујемо то од њих. Професор је, пре свега, добар човек и визионар, онај који прашта, охрабрује, мотивише, усмерава.

Лазар Митровић

Математичка гимназија Београд

Ментор: проф. Синиша Митрић

САГРАДИ ПРОЗОРЕ У СРЦИМА

Беседа 3. БЕОПС-а

Образовање. Та стара реч још увек оставља свечани призив, као свето звање од суштинске важности за друштво. Антички филозоф Диоген из свога је бурета поручио: „Темељ сваке државе је образовање њене омладине. „

Стубови образовања су професори, људи са најодговорнијим задатком у држави, јер управо они креирају омладину која ће државу водити у будућност. Неки кажу да поред образовања и васпитања професор мора да буде на часу још много тога. Судија. Идеолог. Лекар. Но, запитајмо се, да ли је то заиста потребно?

Они који кажу да би професор требало да буде судија, наводе оцењивање као професоров суд о знању ученика. Кажу – колику ученик добије оцену, толико и зна. Но, да ли је уистину тако? Зар ученик треба да учи за оцену, професорски суд, која ће измерити његово знање у тренутку? Или треба да учи за живот, где ће му знање из школе бити непроцењиво? Не ствара ли притисак од лоше оцене од ученика жељног знања бубалицу, која зна да су оцене, а не знање битне за напредовање у формалном образовању? Није ли тужно што се један калуп примењује на све ученике, који су јединствене индивидуе? Стога би ученици требало да скину са леђа терет страха од професорског суда и да гласно ускликну: „Non scolae sed vitae discimus!”

Неки би рекли да би професор требало да буде лекар, човек дужан да ученикове проблеме и бол реши и излечи. Професор би заиста и требало да буде исцелитељ, али тако што ће својом етиком и знањем да потакне промену у ученику набоље. Није ли то бољи метод од лекарског, који појединачни проблем решава на посебан начин? Уколико професор излечи ученика једном, његов се проблем може вратити, али научи ли га да сам тај проблем реши, побољшаће му живот до века.

С обзиром на то да власт организује образовање, није за чуђење што неки говоре како професор у учионици треба да буде и идеолог. Идеолог који треба да усади одређен систем вредности у учени-

---

ОГЛЕДАЛО

ка како би био задовољавајући члан друштва. Но, запитајмо се, где је ту идеал коме би човек требало да тежи? Слобода! Још и пруски краљ Фридрих Велики каже како се образованим народом најлакше влада. Није ли тужно што уместо да се знањем ум ослобађа, он се затвара у калуп погодан друштву? Социолог Дејвид Ризман каже како се људи данас рађају као различити, а умиру као једнаки. Ако знамо да је идеологија систем који узима искључиво своје учење као истинито, није ли нужно да се запитамо каквој се то назови истини уче деца? Стога, не би ли требало да професор учи слободи, размишљању и расуђивању, а не да намеће систем знања који ће од човека направити још један шраф у државној машинерији? Професор би требало да попут Светог Саве сагради прозоре у срцима ученика да би у њих ушла светлост знања.

Професор не би требало да суди – него да нас научи расуђивању.

Професор не би требало да лечи – него да нас научи да сами себе излечимо.

Професор не би требало да нас уведе у свет идеологије, него у свет идеја!

Слобода! Истина! Љубав! О томе би професор требало да нас учи!

Вукашин Зорић

Ментор: Александар Турукало
Гимназија „Јован Јовановић Змај”
Нови Сад

СИГУРНИ ГЛАСОВИ И РИЈЕЧИ ОХРАБРЕЊА

Бесега 3. БЕОПС-а

Неко мудар једном је рекао: "Не предаје учитељ оно што жели, не предаје учитељ оно што зна, учитељ предаје оно што јесте. „

Има их разних, морам признати... Било је оних који су ми пријетили да ће ме бацити кроз прозор. Било је и оних који су знали мало подићи глас, а вјерујте - и руку. Било је и оних који су ме засмијавали, који су ми били драги. Оних „комплетних професора". А било је и оних који су ме слали по чарапе у продавницу...

Увијек сам, са једне стране, била фасцинирана том професијом. Професор... Хеј, професор! Ходам поносно, уздигнуте главе, у некој елегантној, модерној одјећи, са дневником у руци, уопште не застајем. Озбиљна сам, само климнем главом, и благо се насмијем када ме неко поздрави, а сви ме поздрављају јер тако желе! Плаше ме се, воле ме, мрзе ме, смију ми се, слушају ме...

А опет, са друге стране, ко још жели да буде професор?! Радиш са малим, немогућим чудовиштима која се увијек на нешто жале, протестују, дижу револуције, праве проблеме, не слушају шта им говориш - и не воле те. Због њих долазиш кући са главобољом, због њих губиш живце, због њих си нервозан, све им мораш поновити најмање два пута, а можда чак и нацртати. И ко зна шта причају о теби кад ниси ту... Све си! И психијатар, и психолог, и доктор, и свештеник, и Бог, и батина. Смијешно је, у ствари, колико се трудиш да помогнеш тим незахвалним чудацима... Користиш своје искуство да би њима рекао да не праве исте грешке, да би их заштитио. Објашњаваш им узалуд и узалуд да живот није игра, да није шала, да треба да се уозбиље. А онда станеш, ухватиш се за главу и схватиш да си све то узалуд причао јер су они, наравно, најпапетнији и све већ знају боље од тебе. И онда - ПАФ! Направе глупост...

Ево, стојим у једном малом кругу, а из тог круга се шири безброј путева, различите текстуре, боје, дужине, ширине и простиру

ОГЛЕДАЛО

се у безброј различитих праваца. Гледам у непознато, збуњена сам и уплашена. Куда? Ако само мало застанем и погледам око себе, угледам та позната лица. Лица која мене познају, хтјела ја то или не. И они ми прилазе, стављају руку на моје раме, и говоре. Говоре стрпљиво, полако, озбиљно, гледају ме у очи...

Слушам их. Слушам их, и чудим се самој себи што их слушам. Зашто баш њих? Зашто ми баш њихова мишљења нешто значе? Јер су та мишљења јединствена! Имају неку необјашњиву карактеристику која ме увијек тјера на размишљање. То нешто ме зове поново и поново код њих по савјет, јер желим да га чујем, јер морам. Да ли ја то почињем да им вјерујем? Или сам ипак савршено добро свјесна шта ћу од кога добити. Одем неком другом, неком можда чак и ближем, и добијем лаж слатког укуса и розе боје. Радујем се, осјећам се испуњено, летим... А онда боја спадне, окус се испере, а крила се полеме. Одем њима, којима сам вјероватно само још један несхваћени тинејџер, али добијем друм присут свим оним што им је на уму, слику насликану у стилу реализма. Слику јасних боја и облика. Слика је хиљаду ријечи, а ријечи су им објективне, ријечи су им правичне. И ја тада немам крила. Ја тада ходам! Чврсто на земљи, ходам...

Слушам их. Они ме окрену, покажу прстом у једном правцу, и шапну ми на десно ухо: „Тамо!” Не знам шта да очекујем, у шта ја то гледам. А онда зашкиљим очима, и види - стварно! Тамо заиста нешто постоји. Неко свјетло, шта ли је... Кажу да кренем! Кажу да не стајем! Кажу да ћу пронаћи себе, оно што тражим, оно што желим. А тај пут ми изгледа чудно, морам признати. Не знам куда тачно води, не знам како изгледа, да ли је стрм или има узбрдица, не знам колико се камења на њему налази, и не знам колико је то камење. Можда само имам страх од непознатог... Али чујем њихове сигурне гласове и ријечи охрабрења. Они не желе да се спотичем, да паднем, да лежим у прашини, прљава и покривена модрицама од тешких удараца. Не желе да чују моје болне крике. Не желе да виде сузе како падају низ моје лице на пурпурне модрице. Не желе да виде болни израз на моме лицу када те сузе дотакну моје кржаве ране, и када чврсто затворим очи и стегнем усне да не заплачем. Не! Они желе да ходам, да трчим, да не стајем, и да не посустајем! Желе да ходам грациозно и сигурним кораком. Желе да се борим, борим, и побиједим! „Крени! Ти то можеш!”

Слушам их. Слушају и они мене. Ја причам, пуно причам, дуго причам, премало мислим, превише кажем... Ма не бих ја била ја када бих признала, али потајно желим баш њих као саговорнике, и баш њих као оне који ће ми рећи шта сада. Њих као оне који ће ми дати чаробни напиток који лијечи од проблема. А рецепт је једостава и није никаква тајна! У потребну количину времена додају

ОГЛЕДАЛО

мало пажње и пажљивог слушања, а много стрпљења, мудрости и искуства. И готово - добијам оно што сам тражила. „Да, осјећам се боље. Не, не врти ми се. Не осјећам никакав бол. Да, мислим да сам сада добро. Хвала, хвала, хвала!” Мени не понестаје проблема, а њима не понестаје састојака. И тако ја изгледа постајем хипохондар, а они неисцрпан извор мојих лијекова.

А ми... Као Едит Пјаф, не жалимо ни за чим, као Алекса из Бурџисове „Паклене поморанџе” лијече нас тако да нећемо бити излијечени. Они ће ми отворати очи. Они ће их отворати, а ја ћу, чим угледам оно што не желим да видим, стиснути капке тако да ми се трепавице укрсте, а боре створе у угловима очију. Лијечиће ме од болести од којих не желим да ме излијече. Али, ја ћу бити здрава пред њима, потпуно излијечена, препорођена. Судиће ми за оно за шта не осјећам да сам крива. Сједићу на оптуженичкој клупи и неће ми бити јасно за шта ме оптужују. „Нисам крива! Да ли имам доказ? Па... младост, године, бунт! ?”

Покажите ми пут!

Будите ми друг.

Ја ћу свакако по свом...

Виолета Вулетић

Гимназија Бања Лука

Ментор: проф. Бранка Кукић

ВЕЛИКОДУШНИ УЧИТЕЉИ

Бесега 3. БЕОПС-а

Поштовани,
Вероватно се питате ко сам ја и шта ћу вам рећи.
Знате, ја саслушам свакога, али само понеком отворим срце.
У овом тренутку сам дошла да будем глас једне генерације као и
нечији пријатељ, нечија сестра, нечије дете... Дошла сам и да са
неким поделим своје мисли.
Да вам кажем колико је незадовољства у низу генерација!
Да вам кажем да је данас превише отуђености међу људима!
Да вам кажем да са својим друговима желим да радим и стварам у
овој земљи!
Да вам кажем да желимо промене, да тежимо бољем, да мењамо и
да се мењамо!
Нећемо немо посматрати наше судбине, већ ћемо их стварати!
Видите, кажу да се обућа троши од ходања, а наша се истрошила
од стајања.
Можда се без обуће и може ходати, али без визије не може.
Ми слутимо хоризонте једног лепшег доба, ми већ чујемо
корачницу сутрашњице.
Али потребна нам је ваша подршка.
Очекујемо ваше разумевање. Тражимо знање.
Професори, испуните своју дужност да бисмо ми могли да
испунимо своју мисију.
Ви сте судије јер умете да разликујете добро од зла, племенито од
неплеменито, битно од небитног...
Једноставно, у нашој судници одвајате исправно од неисправног.
Ви обликујете карактере, подстичете комуникацију, учите нас да
будемо самокритични.
Ви сте идеолози јер волите свој посао, разумете младе, јер сте и
сами млади духом.
Ви не припадате странкама, јер сте на нашој страни!
Ви сте наши лекари јер знате чега се плашимо, знате где нас боли,

---

ОГЛЕДАЛО

знате зашто смо посустали, јер познајете наша срца и сматрате да има лека.

Ви нисте малодушни дијагностичари, већ великодушни учитељи. Научили сте нас да се служимо етиком, естетиком, аксиологијом, логиком. .

Ујединимо се, јер сви ми потичемо од истог корена, сви смо ми од крви и меса, не можемо без хране и воде, све нас је мајка донела на свет.

Уједињују нас и умне висине у које смо загледани.

Повезују нас лепа пријатељства, братска осећања и искуства слободе.

Покажимо да са љубављу, вером и надом, можемо истрајати у свему што зажелимо.

Уз вашу помоћ и благослов доказаћемо да је смисао живота стваралачко задовољство и срећа као самовредност.

Покажимо заједно да смо борци који не посустају већ газе препреке, гледају напред, иду даље!!

Ана Дамњановић

Геолошка и хидрометеоролошка школа
„Милутин Миланковић“ Београд
Ментор: проф. Сениша Митрић

КОРЈЕЊЕ ГОРКО, ПЛОДОВИ СЛАТКИ

Мудрост почиње жељом за знањем. Као биће хтјења и дјелања, човек тежи да свој живот обиљежи лијепим догађајима, испуњењем жеља, да дође до жељеног циља и да сазна несазнатљиву и тајновиту сврху живота – апсолутну истину. Међутим, прије свега, човек се рађа да испуни своје природно право, да буде човек. Мудрост живота стиче се искуством. За све је потребно стрпљење и вријеме.

Од рођења па до смрти, у породици стичемо основне васпитне образце, учимо како да комуницирамо, понашамо се... Одласком у школу, уз помоћ предавача, стичемо знање неопходно за разумијевање природе, друштва, информатике, језика, али и оно најбитније – да поштујемо себе као личност, да изградимо правилну слику о животним вриједностима, да будемо толерантни, избјегавамо конфликте. Циљ једног професора јесте да његови сљедбеници – ђаци буду што успешнији у корачању кроз свијет сазнања. Они неизмјерно дају, а ништа за узврат не траже.

Често, незрели и недокучиви, стављамо велику и оловно тешку баријеру у односе са људима који нам преносе знање, а веома често и животну искуство. Знамо бити мучни, довести их до момента када не могу да контролишу свој бијес, па пријете неоправданима, записима и јединицама. За много тога криви смо сами, али ипак проналазе разумијевање и приписују то пубертету, бунтовништву, хиру... Иако се труде да подстакну на креативност, марљивост и рад, понекад не успијевају. Да ли зато што им довољно не вјерујемо? Заправо, вјеровање и знање односе се једно према другоме као птице на ваги: колико се једна спусти, толико се друга подигне. Попут филозофа, напомињу да би требало вјеровати да се нешто може сазнати само ако вјерујемо у постојање оног што сазнајемо. Како би покренули слободу мишљења и критичко преиспитивање сопственог рада и поступака укључујући и тимски рад, атмосфера на часу доживи „тачку кључања”, гдје се, као на најљућем мегдану, надмећу ученици, а често и ученици са професорима. Тада имају улогу судије који „и ријеше и дријеше”, неправедно или праведно суде. Ученици знају прећи границу и увриједити професора, заборављајући да је у питању неко ко је у школи исто што и родитељ код куће.

ОГЛЕДАЛО

Увијек опрезни, предавачи не дозвољавају себи да направе грешку како не би нарушили идеалну слику код оних који у њима виде узоре. Сопствену аксиологију несебично дијеле са ђацима, додатно појашњавају и неријетко проналазе баналне животне примјере и од себе праве „циркусанте” да би одржали пажњу и приближили материју. Свјесни су своје одговорности за сваког појединца, ма колико их било у одјељењу. Попут љекара проналазе рецепте и савјете за љубавне бољке, породичне проблеме, али и конкретне проблеме у вези са школом. Својим ријечима, пуним мудрости и добронамјерности, врате изгубљену наду, излијече попут најбољег травара и сваки пут наново освоје срца оне исте дјеце која их понекад проклињу, моле, хвале, куде, оговарају, доживљавају клоновима... Њихова предусретљивост и људскост заслужује круну, коју не траже и не очекују. Како то у животу бива, има и суштинских супротности оваквом идеалном и пожељном професору. Међутим, да би човјек препознао добро, мора окусити и зло. Једно је сигурно, сви они заслужују наше поштовање ако смо бар мало свјесни сложености и одговорности њиховог рада.

Како год, професори у учионици нијесу само предавачи, већ психолози, педагози, савјетници, доктори, судије, а неријетко животни идоли. Остају вјечно у сјећању, јер их ученици помињу својој дјечи, унуцима, и увијек су узрочници или свјedoци најинтересантнијег или најтјескобнијег периода школских дана. Оно што је научено од њих, како постајемо зрелији, све више добија на тежини и значају, јер како је Аристотел давно рекао: „Коријени учења су горки, али су плодови слатки.” Али, чудна је људска ћуд, човјек „бере” плодове са дрвета знања под условом да заобиђе тежи и прихвати неки лакши начин. Зато нас професори, знајући за Хорацијеву мисао, да је знање без едукације само наоружана неправда, уче како се само знањем постаје користан себи, породици и друштву.

Иван Камбан

Гимназија Цетиње

Ментор: проф. Милка Краљевић

ŠKOLA MIŠLJENJA, UMESTO ŠKOLE PAMĆENJA

Treća nagrada Zvezdarijade 2015

Ljudi u Srbiji, naročito ako imaju bilo kakvu vlast u rukama, vole da izgovaraju zvučne reči, poput: obrazovanje, znanje, pomoć. Da li se one tako često pominju samo kod nas? Ne. Da li nešto znače, bar onoliko koliko zvučanje obećava? Odgovor je – opet odričan. Međutim, mi znamo šta te reči znače, samim tim što znamo šta je paternalizam.

Onaj ko iz bilo kog razloga nije sposoban da brine o sebi, dolazi u potčinjen položaj i nad njim se uspostavlja starateljstvo. Ali starateljstvo ne znači oduzimanje (lišavanje) slobode. Staratelj je osoba uvek spremna da podeli sopstveno znanje, da sudi i leči. Ne treba zanemariti činjenicu da staratelj, ponekad, ume da zauzme superioran položaj u odnosu na objekt staranja.

Da li je profesor naš staratelj? Da li je, u odnosu na nas, superioran?

Delimično u vezi s tim, a umesto kratkog odgovora, podeliću s vama jednu anegdotu koja se vezuje za profesora (neću reći kog) Šeste beogradske gimnazije. On je, naime, na svom času, na razne načine pokušavao da obuzda jednog nemirnog đaka. Pokušavao, ali nije išlo. I onda mu je, u gnevu, sasuo: „Idi kod psihijatra pa se leči!” Nedelju dana kasnije, spazivši ga ponovo na času, nije odoleo da ga pred svima ne zapita: „Jesi li bio kod psihijatra?” „Jesam”, uzvrativši ovaj, s pritajenom podozrivošću. „I, šta ti je rekao?” „Rekao mi je da je sa mnom sve u redu, ali da treba da dođe profesor!”

Smeh koji se razlegao, profesora je razgalio, a i važnoj lekciji podučio: u procesu uzajamne nastave nema razlike u rangu, obojica uče jedan od drugoga. Ali profesor treba da se trudi da đak bude bolji od njega, da sa zadovoljstvom podnese takvo preticanje. U tome je lepota profesije nastavnika, u tome je, na kraju i izuzetnost relacije o kojoj govorim. Nijedan drugi moćnik to ne dozvoljava – ne trpi bolje od sebe, nego se okružuje krpama od ljudi, duhovnom bedom, klimoglavcima i takojevićima. A kad padne s vlasti – traži milost.

Iskustvo sopstvene kože profesora sasvim je drugačije: on zna da dobro nikad ne treba da bude protivnik boljem! I tome nas profesori uče,

---

OGLEDALO

---

prenoseći nam i druga znanja, navike, veštine, vrednosti, – metodom prečice – usvajamo lako i brzo ono za čim bismo morali da tragamo celog života, ako bismo se oslanjali samo na sopstveno iskustvo.

Ipak, odavno je poznato, a i Jung govori o tome – ličnost ne može vaspitavati onaj koji je sam nema. U toj činjenici vreba velika opasnost, jer od ličnosti predavača dobijamo dragocen dar koji će nam, neočekivano, u budućem životu, osvetliti neku zamračenu deonicu naših teskoba i dilema.

Svedoci smo ubrzanog razvoja moćnih tehnologija, prave globalne navale podataka na mozak. Ipak, moramo znati da ni u duhu novog vremena nismo predodređeni da budemo samo skladišta podataka i činjenica, reproduktori tuđeg materijala, ili, ne daj bože, žrtve „ispiranja mozga”, tog, kako ga je nobelovac Konrad Lorenc nazvao, „jednog od osam najvećih grehova modernog sveta”. Vaspitno - obrazovni sistem mora nas naučiti kritičkom promišljanju, samostalnom logičkom snalaženju u rešavanju savremenih problema i situacija. Iskustva i znanja naših vaspitača i te kako nam mogu pomoći. Oni su tu da nas nauče da mislimo svojom glavom! Oni su profesionalci koji unapređuju dobro! Jedan od njih voleo je baš ovako da besedi: „Vi učite zbog sebe, ljudi! Učite da biste jednog dana mogli da stanete na brdo pobeđe, pogledate ispod sebe i vidite putanju svog uspona! Da možete da kažete da ste uspeli, iako su vam svi govorili suprotno! Ja vas neću ubeđivati da učite samo zbog mene! Ali vam savetujem da učite zbog sebe!”

Menjaju se granice, države, gradovi, pa i fasade škola u kojima stičemo znanje. Međutim, znanja koja smo stekli ostaće zauvek u nama. Večno. Niko nam ih neće moći oteti, ukrasti, prisvojiti – još ako smo tokom školovanja prednost davali školi mišljenja, umesto školi pamćenja, odlučni da ne budemo samo dobri stručnjaci nego i dobre ličnosti – ne treba da strahujemo pred izazovima budućih dana.

Profesor koji nam je u učionici bio ideolog, sudija, lekar... dao nam je dovoljno mera, ključeva i pouka pomoću kojih ćemo kroz te dane lakše koračati.

Ana Stevanović

Šesta beogradska gimnazija Beograd
Mentor: prof. Radivoje Blagojević

IM KLASSENZIMMER IST DER LEHRER IDEOLOGE, RICHTER UND ARZT

Menschen in Serbien sprechen gerne klangvolle Wörter aus, wie beispielsweise Bildung, Wissen, Hilfe und dies insbesondere wenn sie irgendeine Art von Macht in der Hand haben. Werden diese Wörter nur bei uns so oft erwähnt? Nein. Ob sie was bedeuten, zumindest so viel wie ihre Bedeutung es verspricht? Die Antwort ist wieder verneinend. Allein dadurch, dass wir wissen, was Paternalismus ist, wissen wir, was diese Wörter bedeuten.

Jener, der aus irgendeinem Grund nicht in der Lage ist, sich um sich selbst zu kümmern, wird unterlegen und ihm wird ein Vormund gegeben. Vormundschaft bedeutet aber keinen Freiheitsentzug. Der Vormund ist eine Person, die immer bereit ist, das eigene Wissen zu teilen, auch zu urteilen und zu behandeln. Die Tatsache, dass der Vormund hin und wieder eine überlegene Stellung gegenüber dem Objekt seiner Vormundschaft übernimmt, sollte nicht außer Acht gelassen werden.

Ist der Lehrer unser Vormund? Ist er uns gegenüber überlegen?

An Stelle einer kurzen Antwort, erzähle ich Euch, teilweise, eine Anekdote über einen Lehrer des Sechsten Belgrader Gymnasiums. Den Namen verrate ich Euch nicht! In seiner Unterrichtsstunde versuchte er auf verschiedene Art und Weise einen Schüler zu bändigen. Er versuchte es erfolglos. In all seinem Zorn sagte er ihm... : "Gehe zum Psychiater, lass dich behandeln! " Als er ihn nach einer Woche in der Unterrichtsstunde wieder bemerkte, konnte er es sich nicht verkneifen ihn vor allen zu fragen: "Warst du beim Psychiater? " "Ja, war ich. " antwortete der Schüler mit einem heimlichen Misstreuen. "Und, was hat er denn gesagt? " "Mit mir sei alles in Ordnung, doch es möge der Lehrer kommen. "

Es brach heftiges Lachen aus, welches den Lehrer aufheiterte und ihn einer wichtigen Lektion lehrte. Im Prozess des gegenseitigen Unterrichts gibt es keine Rangunterschiede. Beide lernen voneinander.

SPIEGEL

Aber der Lehrer muss sich bemühen, dass sein Schüler besser als er wird, und ein solches "Überholen" sollte er mit Vergnügen ertragen. In solchen Dingen spiegelt sich die Schönheit des Lehrerberufs, darin liegt die Besonderheit der Beziehung, von der ich spreche. Kein anderer Machthaber erlaubt so etwas - keiner duldet einen Besseren als er selber ist. Machthaber umgibt sich mit Abschaum der Menschen, mit geistigem Elend, mit Kopfnickern und Jasagern. Wenn er von der Macht fällt, bettelt er um Gnade.

Die persönliche Erfahrung des Lehrers sieht ganz anders aus: ihm ist klar, das Gute darf dem Besseren nie ein Gegner sein. Unsere Lehrer lehren uns diese Sachen, aber sie vermitteln uns auch andere Kenntnisse, Gewohnheiten, Fertigkeiten, Werte. Mit Hilfe der Abkürzungsmethode erwerben wir leicht und schnell alles, wonach wir unser Leben lang suchen würden, vorausgesetzt wir würden uns nur auf eigene Erfahrungen anlehnen.

Es ist seit langer Zeit bekannt, auch Jung sprach darüber, keiner, der selber keine Persönlichkeit hat, kann jemanden zur Persönlichkeit erziehen. In dieser Tatsache lauert eine große Gefahr, denn von der Persönlichkeit des Lehrers bekommen wir ein wertvolles Geschenk, welches uns, ganz unerwartet, im zukünftigen Leben eine dunkle Gasse unserer Engen und Dilemmas beleuchtet.

Wir sind Zeugen der beschleunigten Entwicklung von mächtigen Technologien, einer, im wahrsten Sinne des Wortes, globalen Datenattacke auf das Hirn. Uns muss auf jeden Fall klar sein, dass wir auch im neuen Zeitgeist nicht vorbestimmt sind, nur Daten - und Tatsachenbanken zu sein, oder nur das Wissen anderer wiederzugeben, oder, Gott bewahre, Opfer einer "Gehirnwäsche" zu werden. Der Nobelpreisträger Konrad Lorenz bezeichnete letzteres, als "eine der acht größten Sünden der modernen Welt". Das Erziehungs - und Bildungssystem muss uns einer kritischen Denkweise, einer selbständigen logischen Lösungsfindung der modernen Probleme und Situationen belehren. Die Erfahrungen und das Wissen unserer Erzieher können uns sicher behilflich sein. Sie sind dafür da, um uns beizubringen, mit dem eigenen Kopf zu denken. Sie sind Profis, die das Gute fördern. Einer von ihnen liebte es so zu erzählen: "Leute, Ihr lernt Euretwegen! Ihr lernt, damit Ihr eines Tages auf den Triumphberg aufsteigen könnt, nach unten schauen und auf Euren Erfolgsweg blicken könnt. Ihr könnt dann sagen, dass Ihr es geschafft habt, obwohl Euch alle das Gegenteil eingeredet haben. Ich werde Euch nicht einreden, meinertwegen zu lernen. Ich rate aber Euch, Eurer selbst wegen zu lernen! "

Es ändern sich Grenzen, Staaten, Städte, aber es ändern sich auch Schulfassaden, in denen wir unsere Kenntnisse erwerben. Doch das Wissen, welches wir uns angeeignet haben, bleibt für immer in uns. Auf Ewig. Keiner kann uns dieses Wissen enteignen, rauben, sich selbst

---

SPIEGEL

---

aneignen. Dies kann vor allem nicht geschehen, wenn wir im Laufe der Schulausbildung den Vorteil der Denk - anstatt der Erinnerungsschule gegeben haben, entschlossen nicht nur gute Fachleute, sondern gute Persönlichkeiten zu sein. Wir sollen uns vor Herausforderungen der künftigen Tage nicht fürchten.

Der Lehrer, der in unserem Klassenzimmer der Ideologe, der Richter und der Arzt war, gab uns ausreichende Maßnahmen, Schlüssel und Belehrungen, mit Hilfe deren wir durch diese Tage leichter schreiten werden.

Ana Stevanović

Sechstes Belgrader Gymnasium
Mentor: prof. Radivoje Blagojević
Übersetzt von prof. **Sanja Barbulov**